

A. Filipowicz, Jacek Reyniak

Kobiernice, gm. Porąbka, woj. bielskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 18, 165-166

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W związku z krótkotrwałym wtykowaniem odkrytego obiektu nie ulega zmianie dotychczasowa koncepcja chronologii całej rezydencji. Zamyka się ona między 1 poł. XIV a 2 poł. XV wieku.

W warstwach z okresu jej funkcjonowania odkryto w tym roku: grot wiłczni, grot beltu kuszki, fragment sierpu, szczyprycki, fragmenty noży i gwoździ oraz liczne ułamki naczyń glinianych i kości zwierzęcych.

Dokumentacja i zabytki znajdują się w Dziale Krakowa Przedlokacyjnego Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

Badania będą kontynuowane.

JELEŃ GÓRA - Czarne
Dwór

patrz
okres nowożytny

KALISZ POMORSKI
woj. koszalińskie
Zamek rycerski

patrz
okres nowożytny

KŁÓBKA, gm. Lubień Kujawski
woj. wrocławskie
Stanowisko I

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadził mgr Tadeusz J. Horbacz. Opiekę naukową sprawował doc. dr hab. Leszek Kajzer. Finansował UM we Wrocławiu. Drugi sezon badań. Relikty dworu na kopcu (k. XV-XVII w.).

Założony w br. wykop sondażowy nr 3 o wymiarach 7,70 x 1,0 m, łączący wykop nr 1 od wschodu z wykopem nr 2 od zachodu, ulokowany został na zachodnim stoku wyższej platformy kopca Kłobkiego. Stwierdzono w nim tylko obecność warstw spływowch oraz "uchwycono", jak się wydaje, zachodnią granicę obiektu mieszkalnego - wieży?/ stojącego na szczycie górnego stożka.

Na przedłużeniu północnej ściany wykopu nr 2 (z 1983 r.) wykonano ciąg wierceń ręczną świdrem geologicznym (odwierty I-IX o skoku 3-metrowym), których celem było poznanie nawarstwień stołu i podłoża platformy dolnej, a także zlokalizowanie zasięgu fosy. Jej szerokość prawdopodobnie wynosiła około 9 m, zaś głębokość - około 1,3 - 1,6 m.

Pozyskany nieliczny ruchomy materiał zabytkowy w postaci fr. ceramiki i kafli piecowych nie wprowadził korekty do ubiegłorocznych ustaleń chronologicznych. Omawiany obiekt byłby zatem starszym założeniem rezydencjonalno-obronnym w tej miejscowości, funkcjonującym od schyłku XV do XVII stulecia i poprzedzającym wzniesienia dworu rodziny Orpiszewskich, do dzisiaj wykorzystywanego w celach mieszkalnych.

Zabytki i dokumentacja znajdują się w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego.

Nie przewiduje się kontynuacji prac.

KNYSZYŃ
woj. białostockie
Stanowisko II

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Białymstoku

Badania prowadziła mgr Halina Karwowska. Finansował NKE w Białymstoku. Pierwszy sezon badań. Stanowisko osadnicze (k. XIV - XVI w.).

Sondażowe badania osadnicze na terenie miasta Knyszyna ograniczyły się w bieżącym roku do prac wykopaliskowych przeprowadzonych na terenie posesji 48,53 i 57 przy ul. Białostockiej. Łącznie przekopano około 250 m² powierzchni.

Odsłonięto fragmenty konstrukcji kamienno - ceglanej (pięca ?). Wnętrze zawierało materiał ruchomy, w skład którego wchodziły fragmenty kafli z ornamentyką roślinną i zoomorficzną oraz fragmenty ceramiki. Pochodziły one przede wszystkim z naczyń zasobowych o domieszce gruboziarnistej oraz cienkościennej - ceramiki "stołowej".

W pozostałych wykopach wyeksplorowano między innymi: ułamki kości zwierzęcych, fragmenty cegły palcówki oraz około 4 tysiące fragmentów ceramiki z okresu średniowiecza i czasów nowożytnych. Materiały znajdują się Muzeum Okręgowym w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.

ROBIERNICE, gm. Porąbka
woj. bielskie
Stanowisko I

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Bielsku-Białej

Badania prowadzili mgr arch. A. Filipowicz, mgr Jacek Rejniak. Finansował KRA w Bielsku Białej. Siódmy sezon badań. Ruiny średniowiecznego zamku (XIV/XV w.).

Obecne badania miały charakter badań architektonicznych z nadzorem archeologicznym (autor sprawozdania). Ze względu na skomplikowany układ założenia zamkowych, badania te miały na celu rozwarstwienie poszczególnych faz zabudowy, co częściowo osiągnięto. Sondy badawcze pozwoliły ustalić, że ten niewielki zameczek poza dwoma fosami i wałami, był brzońcym murem flankowym. Mur biegł szczytem wału pomiędzy fosami, od budynku bramnego z wjazdem, nie otaczając jednak całego zamku. Na stoku fosy znajdowała się druga linia murów z niewielkimi, narożnymi basztami.

Samo plateau zamku otaczał mur obwodowy o grubości 170-180 cm, połączony z rozbudowanym przyczółkiem mostu zwodzonego. W założonych sondach wystąpił bardzo liczny materiał ceramiczny - późnogotyckie kafle figuralne (m.in. heraldyczne) oraz grotty beltów kusz.

Badania architektoniczne będą kontynuowane.

KOŁOBRZEG - Stare Miasto
Ulice: Katedralna, Mariacka
G. Narutowicza, Brzozowa i Wąska

Konserwator Zabytków Archeologicznych
i Muzeum Okręgowe
w Koszalinie

Badania w ramach nadzoru archeologicznego prowadzili mgr Henryk Janocha (autor sprawozdania), mgr Franciszek Łachowicz i okresowo Wojciech Wróblewski. Finansował MKK w Koszalinie.

W związku z szeroko zakrojonymi pracami ziemnymi pod nowe budownictwo mieszkalne na terenie Starego Miasta w Kołobrzegu, prowadzono doraźne badania ratowniczo-zabezpieczające w założonych wykopach budowlanych, w ramach nadzoru konserwatorskiego.

Założenie dużych wykopów budowlanych w obrębie średniowiecznego miasta zmusiło nas do zwrócenia szczególnej uwagi na ewentualne odkrycia związane z archeologiczno-architektoniczną zabudową najstarszego zespołu miejskiego Kołobrzegu. Wyjątkowo szybkie tempo prac ziemnych przy użyciu ciężkiego sprzętu mechanicznego, uniemożliwiało przeprowadzenie systematycznych prac archeologiczno-architektonicznych. Z tych też względów nasze badania zostały ograniczone do prowadzenia obserwacji wykopów, rejestracji odsłoniętych i uchwyconych elementów zabytkowej architektury, zabrania ruchomych materiałów zabytkowych oraz w miarę możliwości wykonania pełnej dokumentacji naukowej. W wybranych miejscach wykopów dzięki pomocy wojska dokonano odczyszczenia resztek zabytkowej architektury murywanej, a także wybranych odcinków profili wykopów/celem ustalenia nawarstwień i ich chronologii.

W dwóch dużych wykopach budowlanych o głębokości do przeszło 4 m stwierdzono występowanie resztek dość intensywnej zabudowy architektonicznej od średniowiecza, tj. od początku lokacji nowego miasta (1255 rok), aż do czasów nowożytnych, tj. czasu zniszczeń Kołobrzegu podczas II Wojny Światowej.

Przeprowadzone badania pozwoliły dość wyraźnie potwierdzić to, co już wcześniej zaobserwowano w wykopach budowlanych z lat 1962 i 1974, że wybrany teren pod zabudowę miasta średniowiecznego został odpowiednio przygotowany pod względem inżynierskim. Z uwagi na podmokły grunt umocniono go. Na calcu położona została warstwa faszyzny o grubości od kilkunastu cm do przeszło 1 m, na której z kolei umieszczono jakby pomost, zbudowany z grubych dranic dębowych w znacznej części wspartych na potężnych słupach również dębowych. Na takim dopiero podłożu posadowione były zabudowania zarówno mieszkalne jak i gospodarcze. Odnosi się to do budowli drewnianych datowanych na XIII/XIV w., jak i budowli murywanych wznoszonych od końca XV w., aż do czasów nowożytnych. Nie wyklucza się możliwości, że wspomniane pale w pewnych wypadkach stanowiły elementy konstrukcyjne domostw drewnianych, a być może wzmocnienia lagarów poszczególnych drewnem ulic.

W dużym wykopie budowlanym zajmującym prawie całą pierzeję między ulicami - Mariacka, Katedralna, Narutowicza i Brzozowa, uchwycono cały szereg fragmentów konstrukcji drewnianych (słupy, dranice, resztki ścianek i dranic) związanych z najstarszą zabudową miejską z XIII w., a zwłaszcza z drugą jego połową, jak i sporo elementów architektury murywanej. Są to fragmenty murów gotyckich zbudowanych z cegły i kamienia, niekiedy z ozdobnymi wnękami, datowanymi na koniec XIV w. lub początku XV w. Większość odkrytej architektury zabytkowej odnosi się jednak do czasów nowożytnych od XVI aż do XX w. Wszystkie te odkrycia stanowią resztki zabudowy mieszkalnej i gospodarczej mieszkańców Kołobrzegu od XIII do XX w.

W trakcie badań zebrano także pewną ilość zabytków ruchomych. Niestety znacznie więcej uległo zniszczeniu poprzez mechaniczne ich wydobycie i razem z warstwą wywiezieniu poza teren wykopu. Zebrane ruchome zabytki to ceramika reprezentowana przez różne typy naczyń od siwaków przez ceglaste, kamionkowe, aż do porcelany i porcelitu, a także glinianych nowożytnych. Bardzo liczną grupę ceramiczną stanowią kafle od garnkowych poprzez miskowe do płytowych, z innych bardzo licznie występujących materiałów to fragmenty obuwia skórsanego, grupujące się zwłaszcza przy obecnej ulicy Katedralnej. Wymienić należy także przedmioty metalowe, jak podkole, tasaki itp., następnie przedzięk kamienno i resztki innych narzędzi.

W warstwie trzeciej, uznanej za najstarszą, wystąpiło szereg beczek klepkowych różnych wymiarów, często też można było zebrać pojedyncze klepki. Najprawdopodobniej służyły one do zbierania nieczystości i mieściły się w domach mieszkalnych lub zabudowaniach gospodarczych. W warstwie trzeciej wystąpiło też najwięcej ułamków naczyń stalowoszarých, które możemy chronologicznie wiązać z XIII w., zwłaszcza z drugą jego połową. Pozostałe naczynia stalowoszarých i kamionkowe, ceglaste, a także kafle możemy wiązać z XIV - XVII w. Z uwagi na intensywną zabudowę wiele materiałów jest mocno przemieszanych. Liczne są materiały z czasów nowożytnych. Zebrane resztki obuwia i liczne ścinki możemy odnieść do XIII - XIV i być może XV w. Wskazują one, że w tej części miasta średniowiecznego mieściły się pracownie szewskie podległe zapewne kościołowi, jako że miasto w tych czasach było własnością biskupa Kamieńskiego.